



۴۸ پرسش و پاسخ

درباره‌ی دیوان بین‌المللی دادگستری
به انضمام متن اساسنامه‌ی دیوان بین‌المللی دادگستری

| دکتر محمدهدی سیّدناصری |
| مدرس دانشگاه |

راهنمای پرسش و پاسخ
۴۸ پرسش و پاسخ
درباره‌ی دیوان بین‌المللی دادگستری

مؤسسه‌ی
نشر و تحقیقات
ذکر

دفتر و فروشگاه مرکزی:

تهران، خ انقلاب، خ فلسطین جنوبی، خ محتشم، شماره‌ی ۲۰، طبقه‌ی همکف، واحد ۱
تلفن: ۶۶۴۱۰۰۴۱ (خط ۵) • تلفکس: ۶۶۴۶۸۲۶۳ • کد پستی: ۱۳۱۵۸۵۳۴۹
اینستاگرام: @ghasedakbooks • تلگرام: @ghasedakbooks • www.zekr.co

یون‌بین‌المللی دادگستری را بهتر بشناسیم

دکتر محمدمهدی سیدناصری (مدرس دانشگاه)

مدیر هنری: حسین نیلچیان

اجرای جلد: فریدون حقیقی

صفحه‌آرایی: کارگاه گرافیک قاصدک

بیر نظر شورای بررسی

انتشاری: آریا • شماره: ۹۹/۹۷۵

چاپ اول: ۱۳۹۹ • تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷۱-۲۸-۹

کلیه‌ی حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای

مؤسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر محفوظ است.

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

سرشناسه: سیدناصری، محمدمهدی، ۱۳۷۰-

عنوان قرارداد: ایران، قوانین و احکام / Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور: دیوان بین‌المللی دادگستری را بهتر بشناسیم / محمدمهدی سیدناصری

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه نشر و تحقیقات ذکر، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۱۵۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷۱-۲۸-۹ / وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: دیوان بین‌المللی دادگستری / International Court of Justice

موضوع: دادگاه‌های بین‌المللی / International courts

رده‌بندی کنگره: KZ۶۲۷۵

رده بندی دیویی: ۳۴۱/۵۵۲

شماره کتابشناسی ملی: ۶۲۴۴۸۶۰



فهرست مطالب

مقدمه	۹
۴۸ پرسش و پاسخ درباره دیوان بین‌المللی دادگستری	۱۳
۱. تفاوت جامعه ملل و سازمان ملل متحد چیست؟	۱۴
۱. مجمع عمومی	۱۹
۳. چرا به سازمان ملل متحد نیاز داریم؟	۲۵
۴. سازمان ملل متحد چند عضو دارد؟	۲۶
۵. مقر سازمان ملل متحد کجاست؟	۲۷
۶. طرح و رنگ پرچم سازمان ملل متحد چگونه است؟	۲۸
۷. دیوان بین‌المللی دادگستری چه می‌کند؟	۲۹
۸. ماجرای دیوان دائمی بین‌المللی دادگستری چه بوده است؟	۳۰
۹. مقر دیوان بین‌المللی دادگستری در کجا قرار دارد؟	۳۱
۱۰. طراح کاخ صلح لاهه چه کسی است؟	۳۲
۱۱. شباهت‌های دیوان دائمی دادگستری با دیوان بین‌المللی دادگستری کنونی چیست؟	۳۲
۱۲. تفاوت‌های دیوان دائمی دادگستری با دیوان بین‌المللی دادگستری کنونی چیست؟	۳۳

۱۳. دیوان بین‌المللی دادگستری چند عضو دارد؟ ۳۶
۱۴. سازمان ملل متحد چند عضو دارد؟ ۳۶
۱۵. بودجه دیوان بین‌المللی دادگستری چگونه تامین می‌شود؟ ۳۷
۱۶. بودجه سازمان ملل متحد چگونه تامین می‌شود؟ ۳۷
۱۷. زبان‌های رسمی دیوان بین‌المللی دادگستری چیست؟ ... ۳۹
۱۸. آیا دیوان بین‌المللی دادگستری اساسنامه دارد؟ ۴۰
۱۹. منشور سازمان ملل چیست؟ ۴۱
۲۰. اختار منشور سازمان ملل چگونه است؟ ۴۶
۲۱. نقش رسمی دیوان بین‌المللی دادگستری چگونه است؟ ... ۴۷
۲۲. رئیس‌جمهور چه دادرسی دیوان بین‌المللی دادگستری چه زمانی برگزار می‌شود؟ ۴۷
۲۳. قضیه تنگه کورفو چیست؟ ۴۸
۲۴. رابطه‌ی ملی شدن نفت ایران و دیوان بین‌المللی دادگستری چیست؟ ۴۸
۲۵. آیا می‌دانید دیوان دعاوی ایران و آمریکا کجاست؟ ۴۹
۲۶. قضات دیوان چگونه انتخاب می‌شوند؟ ۵۱
۲۷. آیا کشورها در دیوان قاضی دارند؟ ۵۳
۲۸. وظایف اصلی دیوان بین‌المللی دادگستری لایحه چیست؟ ۵۴
۲۹. چه موضوعاتی قابلیت بررسی در دیوان را دارند؟ ۵۴
۳۰. صلاحیت دیوان بین‌المللی دادگستری چیست؟ ۵۷
۳۱. کار دیوان فقط رسیدگی به شکایت دولت‌هاست؟ ۵۸
۳۲. مسایلی که دیوان به آن رسیدگی می‌کند و نمی‌کند چیست؟ ۵۹
۳۳. چه کشورهایی حق شکایت به دیوان را دارند؟ ۶۰

۳۴. تفاوت دادگاه لاهه با سایر دادگاه های بین المللی چیست؟ ۶۰

۳۵. قاضی اختصاصی یا قاضی خاص (ADHOC) چیست؟ ۶۱.....

۳۶. آیین دادرسی دیوان چگونه است؟ ۶۲.....

۳۷. احکام دیوان قابل تجدیدنظر خواهی است؟ ۶۷.....

۳۸. اگر دولتی از اجرای حکم دیوان سرپیچی کند چه می شود؟ ۶۷

۳۹. صدور دستور موقت دیوان به چه معناست؟ ۶۸.....

۶۸

۴۰. ایران چند مرتبه در دیوان بین المللی دادگستری اقامه دعوی

کرده است؟ ۶۹.....

۴۱. چرا به دادگاه بین المللی کیفری نیاز داریم؟ ۷۸.....

۴۲. دیوان بین المللی کیفری صلاحیت رسیدگی کدام جرایم را

دارد؟ ۷۹.....

۴۳. آیا دیوان بین المللی دادگستری در دفاع از حقوق بشر نقش

دارد؟ ۸۰.....

۴۴. تفاوت دادرسی قضایی بین المللی با داورى بین المللی

چیست؟ ۸۸.....

۴۵. آیا دیوان بین المللی دادگستری یکی از ارکان اصلی حفظ صلح و

امنیت بین المللی است؟ ۸۹.....

۴۶. چرا ماده ۳۸ اساسنامه دیوان نقش مهمی در حقوق بین الملل

دارد؟ ۸۹.....

۴۷. دیوان بین المللی دادگستری تا به الان چند رای صادر کرده

است؟ ۹۴.....

۴۸. آیا دیوان بین المللی دادگستری موفق بوده است؟ ۹۴.....

اساسنامه دیوان بین المللی دادگستری ۹۶.....

تاریخچه دیوان بین‌المللی دادگستری	۹۷
فصل اول	۱۰۰
تشکیلات دیوان	۱۰۰
فصل دوم	۱۲۲
صلاحیت دیوان بین‌المللی دادگستری	۱۲۲
فصل سوم	۱۲۹
آیین دادرسی	۱۲۹
فصل چهارم	۱۴۲
آراء موقتی	۱۴۲
فصل پنجم	۱۴۶
اصلاحات	۱۴۶
منابع و مؤلفان	۱۴۷

مقدمه

سازمان ملل متحد سازمانی بین‌المللی است، که در سال ۱۹۴۵ میلادی تأسیس و جایگزین جامعه ملل شد. این سازمان توسط ۵۱ کشور تأسیس و ۱۹۳ کشور عضو دارد. اعضای آن تقریباً شامل همه کشورهای مستقل می‌شود که از نظر بین‌المللی به رسمیت شناخته شده‌اند. فقط واتیکن، که عضویت در سازمان را نپذیرفته است و چین ملی (تایوان) که عضویتش بعد از عضویت جمهوری خلق چین لغو شد، در سازمان ملل متحد عضو نیستند. مقر سازمان ملل متحد در نیویورک است و کشورهای عضو و موسسات وابسته در طول هر سال با تشکیل جلسات عظام در مورد امور بین‌المللی و امور اجرایی مربوط به آن‌ها تصمیم‌گیری می‌کنند. سازمان ملل در پایان جنگ جهانی دوم و از سرنوشت کشورهای پیروز در آن جنگ شکل گرفت و سازمان و روال حاکم بر فعالیت آن نشان از شرایط جهانی بعد از جنگ دوم دارد. شورای امنیت قوی‌ترین نهاد سازمان ملل پنج عضو دائمی دارد که در

تصمیمات این شورا حق وتو دارند.

بدون شک سازمان ملل متحد یکی از مهم‌ترین سازمان‌های بین‌المللی می‌باشد که بعد از تشکیل و انحلال جامعه ملل که از دیدگاه کارشناسان به موفقیت چندانی دست نیافت توانست در پی‌شبرد اهداف خود به موفقیت‌های نسبی دست یابد از جمله در حل و فصل بحران‌های بین‌المللی، کمک به آوارگان ناشی از جنگ، زلزله و ... تلاش برای مهار نمودن بحران‌های بین‌المللی و دفاع از آن‌ها که ترانست کارنامه قابل قبولی را از خود ارائه نماید.

آنچه امروز در سازمان ملل با آن روبه‌رو هستیم ساختار حقوقی ناهمگون با شرایط و زیر قدرت در روابط بین دولت‌ها است. این شرایط سبب از بین رفتن برگانه بازدارندگی و یک‌سویه شدن تصمیمات این نهاد به خصوص شورای امنیت شده در حقیقت امروزه پس از تجربه جنگ درم‌عربان با جود مخالفت کشورهای جهان و حتی اعضای دائم شورای امنیت که به آن وقعی نهاد شده است این امر آشکار گردیده که تنها تعاقب امر جرد در منشور ملل متحد به گونه‌ای قابلیت تقسیم را دارا می‌باشد که آزادی عمل خطرناکی برای اعضای دائم شورا فراهم می‌کند بلکه بسیاری از اصول نادیده گرفته شده و اصول فرعی جدید جای آن‌ها را می‌گیرد و ذهن را با این واقعیت روبه‌رو می‌کند که حقوق تنها توجیه‌کننده و نه محدوده‌کننده قدرت را بازی می‌کند.